

Zoznam podporných opatrení pre fosílna palivá: Slovenská republika

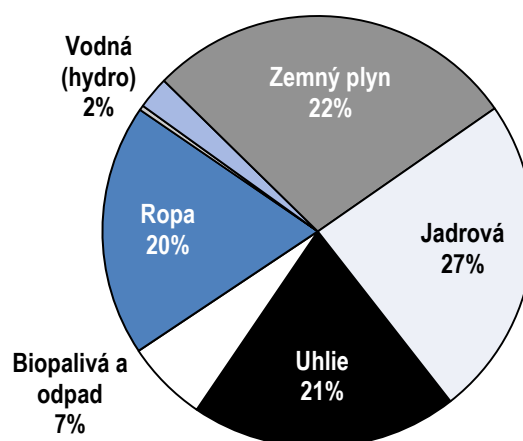
Zoznam podporných opatrení Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) pre fosílna palivá identifikuje, dokumentuje a odhaduje priamu rozpočtovú pomoc a daňové výdavky na posilnenie výroby alebo spotreby fosílnych palív v krajinách OECD a šiestich veľkých partnerských ekonomikách (Brazília, Čína, India, Indonézia, Ruská federácia a Južná Afrika).

Energetické zdroje a štruktúra trhu

Po desaťročiach ťažby uhlia v Slovenskej republike, jej objem v posledných rokoch stagnuje. Z tohto dôvodu krajina začala plynulo prechádzať od dominantného zdroja energie, uhlia, k zemnému plynu a jadrovej energii – očakáva sa, že tento trend bude pokračovať aj v nasledujúcich rokoch. Keďže produkcia ropy a plynu je v krajine zanedbateľná, dopyt po energii v Slovenskej republike sa pokrýva dovozom, najmä z Ruskej federácie.

V roku 2014 ťažili uhlie tri spoločnosti v piatich podzemných baniach, čo pokrývalo 15 % domácej spotreby uhlia. Vláda sa snaží stabilizovať domácu ťažbu uhlia, ale táto je stále viac nerentabilnou.

Celková dodávka primárnej energie 2014

Slovenská vláda ovláda monopol s plynom. Dovoz plynu realizuje hlavný dovozca zemného plynu SPP (Slovenský plynárenský priemysel), ktorý je tiež materskou spoločnosťou hlavného prevádzkovateľa distribučného systému plynu SPP Distribúcia a prevádzkovateľa prepravného systému Eustream. Eustream využíva geografickú polohu krajiny, vďaka čomu je jedným z najväčších prevádzkovateľov prepravného systému na kontinente, prepravujúcim ruský zemný plyn do západnej a južnej Európy.

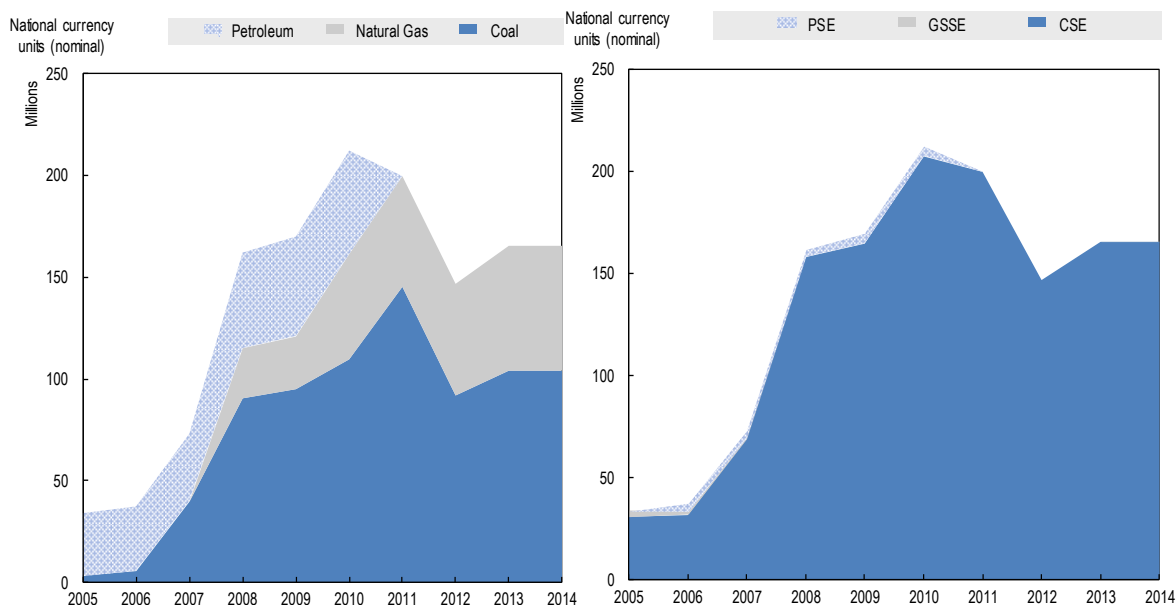
Ropa predstavuje jeden z najmenších podielov celkovej dodávky primárnej energie spomedzi krajín OECD. Z celkového množstva dovezenej surovej ropy sa skoro polovica rafinuje a vyváža najmä ako motorová nafta do susedných krajín. V systéme ropnej infraštruktúry významnú pozíciu na trhu zastávajú dve spoločnosti: (i) Transpetrol, ktorý je úplne vlastnený štátom a je jediným prevádzkovateľom siete ropovodov; a (ii) Slovnaft, ktorý vlastní maďarská skupina MOL Group, a ktorý prevádzkuje na Slovensku rafinériu a sieť potrubí pre svoje produkty a dodáva skoro dve tretiny dopravných palív.

Slovenská republika dosiahla veľký pokrok pri zavádzaní trhového regulačného rámca pre odvetvie energetiky a programu reštrukturalizácie štátom vlastnených podnikov. Po právnom unbundlingu boli tri najväčšie energetické spoločnosti buď čiastočne alebo úplne privatizované. Napriek snahám o liberalizáciu energetického trhu, zmena dodávateľov zemného plynu nebola úplne účinná kvôli monopolnému charakteru tohto sektoru. Napriek tomu si spotrebitelia môžu slobodne vyberať dodávateľov elektriny a zemného plynu.

Ceny energie a dane

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO) je zodpovedný za reguláciu cien elektriny a zemného plynu. Ceny elektriny a zemného plynu pre konečného spotrebiteľa - domácnosti sú regulované s cieľom dosiahnuť nákladovo efektívne ceny. Efektívnosť znamená dosiahnuť také ceny, ktoré by súčasne zabezpečili dostatočné udržiavanie energetickej infraštruktúry krajiny, dostatočné investície a chránili by práva najzraniteľnejších domácností. Ceny ropných produktov a uhlia už nie sú regulované.

Celková podpora fosílnych palív v Slovenskej republike podľa typu paliva (vľavo) a indikátora podpory (vpravo)

Poznámka: CSE=Consumer Support Estimate (Odhad podpory pre spotrebiteľov): PSE=Producer Support Estimate (Odhad podpory pre výrobcov): GSSE=General Services Support Estimate (Odhad podpory pre všeobecné služby).

Doterajší vývoj a trendy týkajúce sa podpory

Po dosiahnutí vrcholu v roku 2010 došlo k miernemu poklesu celkovej podpory využívania fosílnych palív až do roku 2014. Na spotrebu aj ťažbu uhlia sú významné daňové úľavy alebo sú na ne uplatnené významné priame transfery (pozri príklady opatrení), aby sa kompenzovali vysoké náklady na ťažbu uhlia v Slovenskej republike v porovnaní so susednými krajinami. To, čo sa javí ako pokles podpory od roku 2011 sa môže pripísať zrušeniu priamych grantov pre využívanie ložísk hnedého uhlia, ktoré štát poskytoval v rokoch 2006 až 2010 Hornonitrianskym baniám, Prievidza, a.s. na ťažbu hnedého uhlia. Okrem uhlia je plne oslobodený od zdanenia aj zemný plyn používaný na rôzne účely, napr. pri spracovaní minerálov a v kombinovaných tepelných elektrárňach.

Príklady opatrení

Výkupná tarifa pre domáce hnedé uhlie (2005-)

Keďže výroba elektriny z hnedého uhlia je výrazne drahšia ako výroba elektriny z iných zdrojov energie, sú elektrárne vyrábajúce elektrinu z domáceho hnedého uhlia odškodňované za náklady vzniknuté navyše (až do 15% z celkovej produkcie elektriny môže ťažiť z tohto opatrenia).

Znížená sadzba spotrebnej dane na LPG (2008-2010)

Toto podporné opatrenie oslobodzuje spotrebiteľov LPG od spotrebných daní na obdobie dvoch rokov.